

Świat Nowego Testamentu

KONFESYJNI

Spotkanie #11
22.11.2022

Grzegorz Żarnecki
g.zarnecki@konfesyjni.pl

Wiara Izraela: jeden Bóg i jeden Lud

- Żydzi w czasach Jezusa ludzie nie traktowali religii w tych samych kategoriach co my współcześnie (gdy np. dzielimy pewne dziedziny życia na świeckie i te związane z wiarą).
- Wiara Żydów była powiązana z całością życia: etniczną tożsamością, przywiązaniem do pewnych miejsc, wspólną historią, tradycjami.
 - Jakie wierzenia we współczesnym świecie pełnią podobną rolę?
- Gr. *ioudaismos* – gorliwe propagowanie żydowskiego sposobu życia.

- Pomimo dużej różnorodności stronnictw żydowskich można wskazać kilka zasadniczych cech wspólnych:
 - Przywiązanie do Tory jako historii i instrukcji.
 - Uznanie świątyni za szczególnie ważne miejsce dla Izraela.
 - Uznanie ziemi Izraela za dziedzictwo dane od Boga.
 - Przestrzeganie rocznego cyklu świąt.
- Teologiczny fundament: monoteizm i wybranie. Jeden Bóg wybrał sobie jeden Lud.

- Klasyczny żydowski monoteizm przyjmował, że:
 - istnieje jeden Bóg, który stworzył niebo i ziemię, i który nadal działa w swoim stworzeniu;
 - ten Bóg powołał Izraela, aby był Jego wybranym ludem. To powołanie było związane z Bożym planem dla całego świata.
- Bóg objawił się na trzy zasadnicze sposoby:
 - poprzez widzialną chwałę (Szechina – שכינה)
[Wj 40,34n; 1 Krl 8,10n]. W okresie drugiej świątyni Żydzi oczekiwali powrotu tej chwały na Syjon;
 - poprzez Prawo;
 - poprzez natchnienie Ducha.
[2 Sm 23,2; Iz 63,11; Ag 2,5]

- *Ubodzy i biedni szukają wody, ale jej nie ma, ich język usycha z pragnienia. Ja, PAN, wysłucham ich, Ja Bóg Izraela, ich nie opuszczę. [Iz 41,17]*
- *Nigdy wcześniej tak paradoksalne cechy nie zostały tak doniośle połączone w jednym bóstwie: potęga i intymna więź, groźba i współczucie, wszechwiedza i troska. I ten bóg – wszechmocny, całkowicie dobry, który rządził całym światem i podtrzymywał harmonię kosmosu – był bogiem, który wybrał dla swego szczególnego upodobania Żydów. Choć lud był bezradny wobec potęgi rzymskich legionów i nie był w stanie powstrzymać zdobywcy przed wtargnięciem do ich najświętszego sanktuarium; choć nie miał perspektyw na zdobycie władzy nad światem, to miał tę pociechę: pewność, że ich Bóg jest rzeczywiście jedynym Panem. [T. Holland, *Dominion*, wyd. Basic Books 2019, str. 68-69]*

- Boże działanie w szczególny sposób bywa opisywane poprzez:
 - Słowo Boga [Rdz 15,1; Pwt 5,5; 1 Sm 3,21; Iz 38,4]
 - Mądrość Boga [Prz 8; Jr 10,12]
 - Czy w Starym Testamencie można spotkać inne szczególne określenia Bożego działania?
- Te pojęcia (podobnie jak wymienione wcześniej: Boża chwała, Prawo, Duch) nie były ujęte w spójny system teologiczny, natomiast współtworzyły narrację, którą żył Izrael: wyrażaną przez liturgię, święta, czytania, modlitwy, pieśni.

- Wśród Żydów były różne poglądy na temat tego jak dokładnie Bóg odnowi Izraela. Część Żydów spodziewała się, że nadejście i zwycięstwo Mesjasza wypełnią prorocstwo z Księgi Daniela:

*Patrzyłem w nocnych widzeniach, że na obłokach niebios przybył ktoś podobny do Syna Człowieczego, podszedł do Przedwiecznego i wprowadzono go przed Niego. Powierzono mu panowanie, chwałę i królestwo, aby służyły mu wszystkie narody, ludy i języki. Jego panowanie jest panowaniem wiecznym, które nie przemienie, a jego królestwo nie ulegnie zagładzie.
[Dn 7,13n]*

- *Bo chociaż mieszkają w najdalszych częściach ziemi, w niewoli tych, którzy ich uprowadzili jako jeńców, niejako jeden sygnał pewnego dnia przyniesie wszystkim wolność. Ta cielesna przemiana ku cnocie wzbudzi podziw u ich panów, którzy ich uwolnią, wstydząc się panowania nad ludźmi lepszymi niż oni sami. Kiedy osiągną tę nieoczekiwaną wolność, ci, którzy teraz byli rozproszeni po Grecji i świecie zewnętrznym po wyspach i kontynentach, powstaną i wyjdą ze wszystkich stron z jednym pragnieniem do jednego wyznaczonego miejsca, kierowani w swojej pielgrzymce wizją boską i nadludzką, niewidoczną dla innych, ale objawiającą się im, gdy przechodzą z wygnania do domu.*

Filon z Aleksandrii, *De Praemiis et Poenis* 164-165